

**BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE NYILVÁNOSAN MŰKÖDŐ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

KERESKEDÉS HELYREÁLLÍTÁSI TERV

1. Bevezetés

A Budapesti Értéktőzsde Nyrt. (BÉT) a megalapítása óta kiemelt figyelmet fordít a működési kockázatainak, ezen belül a humán, az informatikai, a környezeti, valamint a rendszerek és folyamatok összetettségéből fakadó kockázatainak kezelésére, valamint ezen kockázatok csökkentését célzó intézkedések megtételére.

A BÉT mind megelőző, mind pedig helyreállító óvintézkedéseket alkalmaz annak érdekében, hogy bármilyen negatív esemény következtében fellépő zavar (incidens) esetén elfogadható szintre csökkentse a szolgáltatásait negatívan befolyásoló hatásokat. Ezzel összhangban a BÉT többszintű védelmet alakított ki a piacain való kereskedés folyamatosságának és zavartalanságának biztosítása érdekében.

A BÉT jelen dokumentumban foglalja össze a piaci szereplők részére a BÉT szolgáltatásait esetlegesen érintő incidensekkel kapcsolatos legfontosabb irányelveit a BÉT piaci működése átláthatóságának lehető legteljesebb biztosítása érdekében.

Jelen dokumentum a BÉT-et érintő incidensek kezelésével kapcsolatos általános elveket tartalmazza, és jelen dokumentumban a BÉT meghatározza az általa alkalmazott irányelveket, és bár a jelen irányelvek figyelembe vételével kerülnek a BÉT szabályai kialakításra, felhívjuk figyelmüket, hogy az incidensek hatékony kezelése érdekében a piaci (szabályozott piac, BÉTa piac, Xtend piac, Xbond piac) szabályok, illetve az egyéb, jelen irányelveknek megfelelően kialakított tőzsdei, piacműködtetői szabályok keretei között a BÉT a jelen irányelvektől indokolt esetben eltérhet.

Egy adott incidens kezelése során az incidens hatékony és gyors kezelése érdekében előfordulhat, hogy a jelen helyreállítási tervben foglaltaktól eltérő intézkedéseket tesz a BÉT, amiről a lehető legrövidebb elvárható időn belül értesíti a BÉT a piaci szereplőket.

Jelen dokumentumban tartalma és az foglalt intézkedési tervek legalább két évente felülvizsgálatra és tesztlésre kerülnek a BÉT által.

2. Incidenskezelés

A BÉT incidensnek tekint minden eseményt, amely kompromittálja a hálózat vagy az információrendszer biztonságát, vagy az abban feldolgozott, tárolt, vagy továbbított adatok biztonságára, vagy a BÉT által nyújtott szolgáltatások rendelkezésre állására, bizalmasságára, folytonosságára, hitelességére kedvezőtlen hatással van. A kereskedés kiesése, leállása a BÉT szolgáltatásainak folytonosságát érintő súlyos incidensnek minősül.

Az incidenseket megelőző felkészülési időszakban a BÉT megfelelő intézkedéseket tesz az incidensek megelőzése érdekében, illetve a bekövetkezett incidensek kezelésére vonatkozóan, így különösen:

- naprakész dokumentációk biztosítása, ideértve különösen az incidenskezelési szabályokat, üzletmenet-folytonossági és adatvisszaállítási terveket, illetve a vonatkozó kommunikációs szabályokat;
- incidenskezeléssel kapcsolatos felelős személyek kijelölése;
- rendszeres kockázatelemzés és megfelelő óvintézkedések alkalmazása;
- az incidensmegelőzéshez és incidenskezeléshez szükséges magas szintű szakismeret és tárgyi feltételek biztosítása.

Az incidenskezelési folyamat alapvető követelménye a BÉT rendszereinek folyamatos monitorozása az esetleges incidensekre utaló körülmények észlelése, illetve azonosítása érdekében. Az észlelést követően a BÉT a hatékony kommunikáció biztosítása érdekében szigorú kommunikációs protokollokat alkalmaz, a cselekvésének elsődleges célja az incidens hatásának mielőbbi elhárítása. Kereskedés

kiesését okozó incidens kezelése során az incidens informatikai vagy egyéb eredetétől függően, az Informatikai Igazgatóság, illetve a Kereskedési, Üzletfejlesztési és Kibocsátói Igazgatóság az alábbi lépéseket teszi:

- azonosítja az incidenst és hatásait, jellemzőit;
- kategorizálja és prioritálja az incidenst;
- a lehető legrövidebb időn belül megkezdi az elkerülő megoldások implementálását;
- dönt az üzletmenetfolytonossági-, és/vagy adatvisszaállítási tervek esetleges életbe léptetéséről, ennek keretében a BÉT belső szabályainak megfelelő, előre definiált válságstábot alakít, alternatív üzleti folyamatokat és/vagy másodlagos infrastruktúrát alkalmaz;
- tájékoztatja az incidenssel érintett piaci szereplőket, illetve az illetékes hatóságokat;
- megszünteti az incidenst és helyreállítja a szolgáltatást;
- az incidens gyökérokait azonosítja és végleges megoldást alkalmaz és lezárja az incidenst.

Az incidens lezárását követően a BÉT az adatok és az esetleges visszacsatolások feldolgozásával elemzi az incidenst és okait, amelyet követően levonja a tanulságokat és szükség esetén megteszi a megfelelő intézkedéseket a jövőbeni incidensek elkerülése érdekében.

A BÉT a szolgáltatásaihoz külső szolgáltatókat is igénybe vehet kiszervezés keretében. Ezek közül legjelentősebb a Wiener Börse AG-val kötött kiszervezési szerződés, amely alapján a BÉT az azonnali (spot) piacának működtetésére használja az Európa számos más tőzsdéje által is használt Xetra T7 kereskedési rendszert. A kiszervezési tevékenységet végzők tevékenységét a BÉT a vonatkozó jogszabályok (RTS7¹, Tpt.²) alapján folyamatosan értékeli és fokozottan monitorozza. Amennyiben az adott incidens a kiszervezett tevékenységet érinti, és az a kiszervezési tevékenységet végző rendszereiben következik be – bár hatással van a BÉT szolgáltatásaira is – az incidenskezelést részben vagy akár teljes egészében a kiszervezési tevékenységet végző szolgáltató látja el. Ilyen esetben a BÉT folyamatosan kommunikál a Wiener Börse AG-val külön fenntartott csatornákon és szorosan nyomon követi a kiszervezést végző személy incidenskezelését, és tőle elvárható módon igyekszik biztosítani azt, hogy a BÉT incidenskezelésre vonatkozó alapelvei érvényesüljenek. A BÉT a kiszervezést végző által nyújtott, incidenskezelésre vonatkozó információk alapján tájékoztatja a piaci szereplőket és hatóságokat a vonatkozó szabályzatainak és a jogszabályoknak megfelelően.

3. Szolgáltatási szintet érintő incidensek

A BÉT által alkalmazott magas szintű incidensmegelőzési intézkedések ellenére sem lehet kizárni annak a kockázatát, hogy olyan incidens következik be, amely a BÉT szolgáltatásainak kiesését vagy azok szintjének csökkenését eredményezi.

Szolgáltatási szint csökkenését vagy kimaradását előidéző incidensek esetén a BÉT elsődleges célja minden esetben a normális szolgáltatási szint helyreállítása a piaci szereplők érdekeit a lehető legteljesebben figyelembe véve. A BÉT a hatékony incidenskezelés és kommunikáció érdekében előre meghatározott minősítési rendszer szerint az adott incidenst több kritikussági kategóriába sorolja és az incidens kritikussági szintjéhez igazodó intézkedéseket alkalmazza.

Szolgáltatási szintet érintő incidensek kommunikációja

A szolgáltatási szintet érintő incidensek kezelése során a BÉT kiemelt figyelmet fordít az incidensek megfelelő kommunikációjára, folyamatosan tájékoztatva az érintett piaci szereplőket és az illetékes

¹ a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a kereskedési helyszínekre vonatkozó szervezeti követelményeket meghatározó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló a Bizottság (EU) 2017/584 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete (2016. július 14.)

² a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény

hatóságokat az ilyen incidensek bekövetkezéséről és annak kezeléséről.

A BÉT a szolgáltatáskieséssel vagy csökkenéssel járó incidens észlelését követően arról haladéktalanul, de kereskedés leállása esetén legkésőbb 30 percen belül, egyéb esetekben pedig legkésőbb kilencven percen belül értesíti a piaci szereplőket, illetve érintetteket. A BÉT tájékoztatja a piacon kereskedési joggal rendelkezőket az ilyen incidensek kezelésének előrehaladásáról, illetve a piac státuszáról legalább 30 percenként, új információ hiányában is. A piaci szereplők részére nyújtott tájékoztatásokat minden kereskedésben részt vevő személy felé azonos időben kell elérhetővé tenni, továbbá azokban meg kell jelölni azt, hogy kereskedési igazgatóság részükre korábban megadott kapcsolattartóin keresztül kaphatnak, illetőleg szolgálhatnak információval a kiesés és a kereskedés visszaállítása kapcsán, valamint hivatkozni kell a BÉT Helyreállítási tervére és meg kell adni annak elérhetőségét (lehetőleg linkkel). A tájékoztatásoknak tartalmaznia kell – amennyiben lehetséges – az incidens természetét és a helyreállítás várható idejét, továbbá utalni kell arra, hogy mely ajánlatok érintettek és milyen módon az incidensben, feltéve, hogy ezen ajánlatok köre és az érintettség módja egyértelműen beazonosítható. Az ajánlatok megfelelőségének ellenőrzése a tőzsdetagok feladata a kereskedés megindulását megelőzően, erre a BÉT indokolt esetben felhívja az érintett tőzsdetagokat. A BÉT a honlapján is közzéteszi a leállással, szolgáltatáscsökkenéssel járó incidenssel kapcsolatos leglényegesebb információkat. Amennyiben a honlapon történő kommunikáció lehetetlenné válik, úgy a BÉT minden tőle elvárható intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a fenti tájékoztatásokat más csatornákon tegye meg az érintett piaci szereplők részére.

A szolgáltatási szintet érintő incidens lezárását követően a BÉT tájékoztatja a kereskedési joggal rendelkező piaci szereplőket a leálláshoz vezető körülményekről, és amennyiben a körülmények indokolják, így különösen, ha a piaci szereplőkkel való egyeztetés a BÉT incidenskezelési gyakorlatának hatékony fejlesztését alkalmas támogatni, úgy az incidensekből levont tanulságokról és a jövőbeli leállások elkerülése érdekében tett esetleges intézkedésekről is tájékoztathatja a BÉT a piaci szereplőket és a tőkepiac felügyeletét ellátó Magyar Nemzeti Bankot. A BÉT a piaci szereplők esetleges reakcióit felhasználja a tanulságok levonása érdekében a jövőbeni incidensek megelőzése céljából.

Kereskedés leállítása és megindítása

A BÉT a felfüggesztésről minden esetben határozattal dönt, amelyet a honlapján köteles közzétenni, illetve a technikai szünetről a BÉT a honlapján közleményt publikál. Felfüggesztés vagy technikai szüneteltetés esetén mind a perzisztens, mind a nem perzisztens ajánlatok törlésre kerülnek az ajánlati könyvből, és azok tartama alatt ajánlat nem tehető.

A BÉT a szabályozott piacán a teljes tőzsdei kereskedést abban az esetben jogosult felfüggeszteni, ha saját mérlegelése alapján úgy ítéli meg, hogy az adott körülmények között a tőzsdei forgalmazás fenntartása a befektetők jogos érdekeit, a piac egyensúlyát vagy a Tőzsde működését veszélyezteti.

A szabályozott piacon egy adott Szekcióban a teljes tőzsdei kereskedés felfüggesztésre kerül, ha a felfüggesztést az adott Szekció tőzsdei forgalmának legalább 50%-át képviselő, és legalább 5 Tőzsdetag technikai problémára hivatkozva kéri, kivéve, ha úgy ítéli meg, hogy a fentiekben meghatározott Tőzsdetagok kereskedésből történő kiesése a piac egyensúlyát és a befektetők jogos érdekeit nem veszélyezteti. A Tőzsdetag egy adott Szekcióban a teljes tőzsdei kereskedés Felfüggesztését kizárólag abban az esetben jogosult kérelmezni, ha neki nem felróható okból bekövetkezett technikai probléma miatt egyáltalán nem, vagy csak számottevő nehézséggel képes részt venni az adott Szekcióban a tőzsdei kereskedésben.

Az MTF piacokon (BÉTa, Xtend, Xbond piacok) a BÉT technikai zavar esetén rendelhet el technikai szünetet, illetve a BÉT felfüggesztheti a kereskedést bármely okból. Ilyen ok lehet különösen az olyan körülmény, amely a befektetők jogos érdekeit, a piac egyensúlyát vagy a piac működését veszélyezteti.

A BÉT intézkedik a kereskedés visszaállításáról, amennyiben annak okai megítélése szerint már nem állnak fenn, és a forgalmazás visszaállítása a befektetők jogos érdekeit, a piac egyensúlyát vagy a piac működését már nem veszélyezteti.

A kereskedés visszaállításáról a BÉT a kereskedés kiesése esetére vonatkozó tájékoztatási szabályok alkalmazásával haladéktalanul értesíti a kereskedési joggal rendelkező személyeket az első ügyletkötési szakaszt megelőzően – lehetőség szerint – legalább 30 perccel. A kereskedés visszaállítására vonatkozó tájékoztatásban pontosan meg kell jelölni a visszaállítás időpontját. A kereskedés visszaállításakor a tőzsdetagok ellenőrzik az ajánlataik megfelelőségét a kereskedési rendszerben, a tőzsdetag kérelmére a BÉT kereskedésért felelős területe közreműködik az ajánlatok ellenőrzésében. A kereskedés – lehetőség szerint – legalább egy 10 perc hosszúságú ajánlatgyűjtési rész szakasszal folytatódik, amelyben ajánlat tehető, azonban kötés nem történik.

A BÉT kereskedési idő esetleges meghosszabbításáról határozattal dönthet olyan esetekben, amikor a kereskedés visszaállításának időpontja 16:00 utánra esne, és a kereskedés napon belüli visszaállításának technikai, műszaki feltételei adottak, továbbá a kereskedési idő meghosszabbítása szükséges a befektetők jogos érdekei védelme, a piac egyensúlyának megőrzése vagy rendezett működése érdekében szükséges. A kereskedési idő meghosszabbításáról megfelelő időben, lehetőleg a kereskedési paraméterekre vonatkozó mindenkorai tőzsdei határozatban meghatározott kereskedési idő vége előtt 30 perccel tájékoztatja a piaci szereplőket. A BÉT főszabály szerint a kereskedési időt nem hosszabbítja meg egy adott kereskedési napon 18:00 óránál tovább. A BÉT a döntését a befektetők érdekeire és a piac szabályos működése biztosításának kritériumára tekintettel hozza meg, minden esetben egyedileg, az összes körülményt mérlegelve.

A tőzsde záróárnak az utolsó ügylet árát tekinti az adott piac Általános Üzletszabályzatában meghatározottak szerint, azaz amennyiben a kiesés miatt az adott tőzsdenapon nem kerülne sor záró aukció szakasz lefolytatására, úgy ez nem érinti a záróárat, és annak megállapítása az általános szabályok szerint történik.

Kötések érvényessége, törlése

A BÉT a létrejött ügyleteket főszabály szerint érvényesnek tekinti. Amennyiben megállapításra kerül, hogy az ügyletek a kereskedési rendszer olyan súlyosan hibás működése során kerültek megkötésre, melynek következtében az ajánlatpárosítás és ügyletkötés nem a BÉT szabályzatainak megfelelően valósult meg, úgy a BÉT határozhat a kötések törléséről. A kötéstörlesztés részletes szabályait az adott piac Általános Üzletszabályzata határozza meg.